

2126.11/1913

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ՝
ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ
ՆԱԽԱՐԱՐ
Ռ. ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

«05» 03 2021թ.

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ
ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

ԲՓ 0048-21

Ձեռնարկողը՝

«Արարապցեմենտ» ՓԲԸ
Ք.Արարապ, Շահումյան 5

Գործունեությունը՝ Արարապի տրավերտինների և կավերի հանքավայրի
տրավերտինների և կավերի բացահանքերի արդյունահանման
շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվություն
Արարապի մարզի

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության
փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի
տնօրենի պաշտոնակատար՝

Գ. Գևորգյան

Առդիր եզրակացությունը՝ 7 թերթ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ
ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

թիվ ԲՓ **0 0 4 8 - 2 1**

« 05 » 03 2021թ.

Արարատի տրավերտինների և կավերի հանքավայրի տրավերտինների և կավերի բացահանքերի արդյունահանման շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվություն

Ձեռնարկող՝

«ԱՐԱՐԱՏՅԵՄԵՆՏ» ՓԲԸ

Ներկայացված նյութեր՝

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվություն՝
կից փաստաթղթեր

Գործունեության կատեգորիա՝

Ա կատեգորիա

Տեղադրման վայրը՝

Արարատի մարզ, Արարատ քաղաքից
դեպի հյուսիս

Ներածական մաս. «ԱՐԱՐԱՏՅԵՄԵՆՏ» ՓԲ ընկերությունը նախատեսում է իրականացնել Արարատի մարզի Արարատի տրավերտինների և կավերի հանքավայրից օգտակար հանածոյի արդյունահանում:

Նախատեսվող գործունեությանը համաձայն «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքի 14-րդ հոդվածի 4-րդ մասի 2-րդ կետի գ) ենթակետի հանդիսանում է Ա կատեգորիայի գործունեության տեսակ:

Նկարագրական մաս. Արարատի տրավերտինների և կավերի հանքավայրը գտնվում է Արարատի մարզում, Արարատ քաղաքից դեպի հյուսիս, ցեմենտի գործարանից մոտ 4-4.5կմ հեռավորության վրա:

Մոտակա բնակավայրերն են Արարատ և Վեդի քաղաքները, Ավշար և Գոռավան գյուղերը:

Հանքավայրի տրավերտինների պաշարները որպես ցեմենտի հումք 302093 հազ.տ քանակով հաստատվել է ԽՍՀՄ ՊՊՀ-ի կողմից 25.05.1976թ.-ի N7631 արձանագրությամբ:

Հանքավայրի հարավային տեղամասում տրավերտինների հաստաշերտը հիմնատակող կավերի պաշարները որպես ցեմենտի հումքի բաղադրիչ 27737 հազ.տ ընդհանուր քանակով հաստատվել է ԽՍՀՄ ՊՊՀ-ի կողմից 19.05.1989թ. N10658 արձանագրությամբ:

«Արարատցեմենտ» ՓԲԸ-ն Արարատի տրավերտինների և կավերի բացահանքերը շահագործվում է սկսած անցած դարի 30-ական թվականներից:

Տրավերտինների և կավերի հանքավայրի մնացորդային հաշվեկշռային պաշարները ցեմենտի արտադրության համար 01.01.2020թ-ի դրությամբ կազմում են. տրավերտիններ A+B+C₁ կարգերի 246883.6 հազ.տ, կավեր A+B+C₁ կարգերի 20331.0 հազ.տ:

Նագագծվող բացահանքերի շահագործման ժամկետը սահմանվել է 50 տարի:

Նախագծվող բացահանքերի տարածքներն՝

- տրավերտինների բացահանք 79.58հա,
- արդյունաբերական արդյունահանվող պաշարները – 19006.4հազ.խմ կամ 47706.1հազ.տ,
- կավերի բացահանք 47.35հա,
- արդյունաբերական արդյունահանվող պաշարները 9552.0հազ.խմ կամ 16811.5հազ.տ

Վարչատարածքային բաժանմամբ ընդլայնվող տրավերտինի բացահանքի տարածքը գտնվում է Արարատի մարզի Ավշար համայնքում, սահմանազատված ստորև ներկայացվող ծայրակետերով տեղամասում.

1. X=8474929,0; Y= 4415782,0
2. X=8474900,0; Y= 4416474,0
3. X=8475090,0; Y=4416555,0
4. X=8475070,0; Y=4416768,0
5. X=8475223,0; Y=4416714,0
6. X=8475970,0; Y=4416244,0
7. X=8475971,0; Y=4415750,0

Հանաքավայրի տարածքի ծայրակետերի կոորդինատները ARM WGS 84 համակարգով.

1. X=8474895,296 Y=4413330,609
2. X=8474887,972 Y=4413334,600
3. X=8474841,958 Y=4413391,121
4. X=8474768,732 Y=4413477,619
5. X=8474655,544 Y=4413687,059
6. X=8474641,777 Y=4413759,910
7. X=8474690,635 Y=4413979,547
8. X=8475410,980 Y=4413965,000
9. X=8475560,815 Y=4413690,000
10. X=8475301,000 Y=4413330,000

Տրավերտինների բացահանքերի շահագործման համար ընդունված են միակողմանի ընդերկայնական ընթացաշերտերով մշակման համակարգ մակաբացման ապարներն արտաքին լցակույտեր տեղափոխելով: Հանքաստիճանների բարձրությունը բացահանքերում ընդունված է 10մ:

Տրավերտինի բացահանքում մակաբացման ապարների հեռացումը կատարվում է առանց նախնական փխրեցման՝ բուլդոզեր T-170, էքսկավատոր ЭО-4321, ավտոինքնաթափ КаМАЗ 5511 լեռնատրանսպորտային համալիրով:

Կապերի բացահանքում մակաբացման ապարների բացակայում են:

Տրավերտինների զանգվածի հանքարդյունահանման աշխատանքները կատարվում են հորատանցքային լիցքերով, նրանց նախնական փխրեցումից հետո: Հորատանցքերի հորատումը նախատեսվում է կատարել տեղում առկա БТС-150 կամ СВБ-2М հորատման հաստոցների միջոցով:

Տրավերտինների բացահանքերում մակաբացման ապարները պահեստավորվում են արտաքին լցակայանում: Կավերի բացահանքում մակաբացման ապարները բացակայում են:

Նախագծվող բացահանքերի պարամետրերն են՝ h	Պարամետրերի անվանումը	Չափման միավորը	Տրավերտինների բացահանք	Կավերի բացահանք
1	Առավելագույն երկարությունը	մ	1051	920.0
2	Առավելագույն լայնությունը	մ	940	650.0
3	Առավելագույն խորությունը	մ	90	90.0
4	Օտարման տարածքը	հա	79.58	47.35
5	Տրավերտինների հաշվեկշռային պաշարները	հազ.մ ³ հազ.տ	20525,3	399.6
			51518.5	1003.0
6	Տրավերտինների արդյունաբերական պաշարները	հազ.մ ³ հազ.տ	19006,4	368.0
			47706.1	932.7
7	Կավերի հաշվեկշռային պաշարները	հազ.մ ³ հազ.տ	-	11551.7
			-	20331.0
8	Կավերի արդյունաբերական պաշարները	հազ.մ ³ հազ.տ	-	9552.0
			-	16811.5
9	Մակաբացման ապարների քանակը	հազ.մ ³	237,6	-
10	Մակաբացման միջին գործակիցը	մ ³ /տ	0,012	-

Կավերի բացահանք – մակաբացման ապարները բացակայում են:

Տրավերտինների և կավերի քանակները բովախառնուրդում ընդունված են համապատասխանաբար 75% և 25%:

Օգտակար բաղադրիչների տարեկան արտադրողականություններն ընդունված են՝

1. 2020-2032թթ.- տրավերտիններ 621,8հազ.տ, կավեր – 206,2հազ.տ;
2. 2033-2047թթ. – տրավերտիններ -932,6հազ.տ, կավեր-309,2հազ.տ;
3. 2048-2069թթ. – տրավերտիններ – 1243,5հազ.տ, կավեր –412,4հազ.տ:

Խմելու ջուրը բացահանքերի արդյունաբերական հրապարակ նախատեսվում է բերել ցեմենտի գործարանի արդյունաբերական հրապարակից BLB 1.1 կցովի ջրի ցիստեռնով, իսկ տեխնիկական ջուրը KO -002 ջրցան լվացող ավտոմեքենայով:

Կենցաղային կեղտաջրերը ինքնահոս կերպով թափվում են զուգարանի ջրամերժ պատերով հորը, որտեղից էլ հեռացվում են հատուկ աղբահան մեքենայով:

Բացահանքերի տարածքներում գետնաջրերը բացակայում են: Տրավերտինների բացահանքերի տարածքը թափվող մթնոլորտային տեղումները մեծամասամբ ներծծվում են հատակի ճեղքավորված ապարների միջով, իսկ մի փոքր մասն էլ հեռանալու է ինքնահոս կերպով, ցածր հորիզոնը թափվող տեղումները հավաքվելու են 500խմ տարողությամբ պարզարանը, որտեղ պարզվելուց հետո օգտագործվելու են տեխնիկական նպատակների համար:

Բացահանքերի շահագործումը նախատեսվում է տարեկան 228 օր 8ժամ տևողությամբ 2 հերթափոխով: Բացահանքերի օրական և ժամային արտադրողականությունները կազմում են՝

		2020-2032 թվերին	2033-2047 թվերին	2048-2069 թվերին
Տրավերտիններ	տ/օր	2727.2	4090.3	5453.9
	տ/ժամ	170.5	255.6	340.1
Կավեր	տ/օր	904.4	1356.1	1808.8
	տ/ժամ	56.5	84.7	113.1

Անտառային և բուսական ծածկույթը հանքավայրի տարածքում բացակայում է:

Հանքավայրի շահագործման ընթացքում մթնոլորտ արտանետվող վնասակար գազերի և փոշու աղբյուր են հանդիսանում բացահանքը, տեխնիկական և տրանսպորտային միջոցները, լցակայանները: Օդային ավազան արտանետվող վնասակար նյութերն են՝ անօրգանական փոշին, ազոտի և ածխածնի օքսիդները, ածխաջրածինները, պինդ մասնիկները (մուր), ածխածնի մոնօքսիդ, ծծմբի երկօքսիդ: ՇՍԱԳ հաշվետվությունում հաշվարկվել են արտանետումների քանակները: Արտանետումների ազդեցությունը գնահատելու համար կատարվել է դրանց ցրման արդյունքում սպասվող գետնամերձ կոնցենտրացիաների հաշվարկ /“էռա” (“ЭРА”) համակարգչային ծրագրով/: Համաձայն հաշվարկների արդյունքների արտանետվող նյութերի գետնամերձ կոնցենտրացիաների առավելագույն արժեքները չեն գերազանցում սահմանված ՍԹԿ-րը:

Շրջակա միջավայրի բաղադրիչների վրա վնասակար ազդեցության մեղմացման /վերացման նպատակով նախատեսվում են հետևյալ բնապահպանական միջոցառումները. Նավթամթերքների պահեստավորում և պահում արտադրական հրապարակում հատուկ հատկացված տեղում (բացօթյա կամ ծածկի տակ պահեստ),

Բացահանքերի շահագործման աշխատանքներն ավարտելուց անմիջապես հետո նախատեսվում է խախտված հողերի լեռնատեխնիկական վերականգնում:

Քանի որ տրավերտինների և կավերի բացահանքերի հատակում ընկած են կավերի հաստաշերտեր, որոնք բազալին հումք են հանդիսանում ցեմենտի արտադրության համար, ինչպես նաև որպես հումք տնտեսական նշանակություն ունեցող տնտեսության այլ ճյուղերում (հիդրոտեխնիկական կառույցներ, կերամիկական, շին. աղյուսների, կղմինդրների արտադրության և այլն) և միևնույն ժամանակ պոտենցիալ բուսահող են, խախտված հողերի վերականգնման համար, այդ պատճառով նախատեսվում է միայն բացահանքերի հատակի և լցակույտերի մակերևույթի հարթեցում (տեխնիկական ռեկուլտիվացիա), կենսաբանական ռեկուլտիվացիայի անհրաժեշտություն չկա:

Պատճառաբանական մաս. Նախատեսվող գործունեության փորձաքննական գործընթացին մասնակցել են շրջակա միջավայրի նախարարության ստորաբաժանումները, առողջապահության, արտակարգ իրավիճակների, կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի, պաշտպանության նախարարությունները, ինչպես նաև Արարատի մարզպետարանը:

Դիտողությունների և առաջարկությունների արդյունքում հաշվետվությունը լրամշակվել է: Նախնական գնահատման հայտի և հաշվետվության փորձաքննության փուլերում, ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով, Արարատի մարզի Ավար համայնքում և Արարատ քաղաքում անցկացվել են հանրային քննարկումներ գործունեության իրականացման վերաբերյալ, որը հանրության կողմից արժանացել է հավանության:

Նախատեսվող գործունեության իրականացման ընթացքում Արարատի տրավերտինների և կավերի հանքավայրի արդյունահանման նախագծի ՇՄԱԳ հաշվետվությունում նախատեսված միջոցառումների արդյունքում տարածքի աղտոտվածությունը՝ շրջակա միջավայրի բոլոր բաղադրիչներով կգտնվի թույլատրելի նորմերի սահմաններում:

Փորձաքննական պահանջներ

- Աշխատանքների իրականացման ընթացքում անհրաժեշտ է խստագույնս հետևել ՇՄԱԳ հաշվետվությունում և նախագծային փաստաթղթերում ամրագրված տեխնոլոգիական նախագծման նորմերին, բնապահպանական և սոցիալական կառավարման ծրագրի պահանջներին (շրջակա միջավայրի՝ մթնոլորտային օդի, հողի, ջրային ռեսուրսների, կենսաբազմազանության վրա ազդեցության կանխարգելմանը, նվազեցմանը կամ բացառմանն ուղղված բնապահպանական, արտակարգ իրավիճակների, անբարենպաստ պայմանների և վթարային իրավիճակների հետևանքով առաջացող հնարավոր ազդեցությունների մեղմացմանն ուղղված միջոցառումներին և ծրագրերին):

- Գործունեության ընթացքում իրականացվող շրջակա միջավայրի բաղադրիչների (ջուր, օդ, հող, կենդանական և բուսական աշխարհ և այլն) մոնիթորինգի արդյունքները, հանքավայրեր շահագործող ընկերությունների կողմից՝ համաձայն ՀՀ ընդերքի մասին օրենսգրքի և կառավարության «Ընդերքօգտագործման հետևանքով բնապահպանական կորուստների նվազեցման, անվտանգ

ազդեցության կանխարգելման նպատակով պլանավորվող մշտադիտարկումների իրականացման պահանջների, ինչպես նաև արդյունքների վերաբերյալ հաշվետվությունները ներկայացնելու կարգը սահմանելու մասին» 2018թ. փետրվարի 22-ի N191-Ն որոշման պետք է տրամադրվեն շրջակա միջավայրի նախարարությանը յուրաքանչյուր տարի և հրապարակվեն նախարարության կայքում՝ հանրային իրազեկվածության նպատակով:

- Հանքի շահագործման ժամանակ պահպանել աշխատանքի անվտանգության նորմերը՝ ՀՀ աշխատանքային օրենսգրքի 23-րդ գլխի համաձայն:

- Արդյունահանման աշխատանքներն ավարտելուց հետո անհրաժեշտ է ռեկուլտիվացիայի իրականացում:

- ՀՀ կառավարության 2002 թվականի ապրիլի 20-ի «Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների պետական հաշվառման, ուսումնասիրման, պահպանության, ամրակայման, նորոգման, վերականգնման և օգտագործման կարգը հաստատելու մասին» N438 որոշմամբ հաստատված կարգի 43-րդ կետի համաձայն, աշխատանքների կատարման ժամանակ պատմական, գիտական, գեղարվեստական և այլ մշակութային արժեք ունեցող հնագիտական և մյուս օբյեկտների հայտնաբերման պահից անհրաժեշտ է դադարեցնել աշխատանքները և դրա մասին անհապաղ տեղեկացնել լիազորված մարմին՝ համապատասխան պահպանական միջոցառումներ իրականացնելու համար:

ԵԶՐԱՓԱԿԻՉ ՄԱՍ

«ԱՐԱՐԱՏՑԵՄԵՆՏ» ՓԲԸ կողմից Արարատի տրավերտինների և կավերի հանքավայրի տրավերտինների և կավերի բացահանքերի արդյունահանման շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվության վերաբերյալ տրվում է դրական եզրակացություն՝ նշված փորձաքննական պահանջների պարտադիր կատարման պայմանով:

Գլխավոր մասնագետ՝

Յու. Մատինյան